

GABENAMŲ PREKIŲ IR DAIKTŲ MUITINIS STATUSAS

Prekės į Bendrijos muitų teritoriją gali būti įvežamos tik per pasienio kontrolės punktus, įskaitant veikiančius oro arba jūrų uostuose. Vadovaujantis Bendrijos muitinės kodekso 134 straipsniu į Bendrijos muitų teritoriją įvežtos prekės nuo jų įvežimo momento yra muitinės prižiūrimos ir vadovaujantis galiojančiais teisės aktais jos gali būti tikrinamos.

Muitinės priežiūra – visuma priemonių, kurias taiko muitinė, siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi muitinės veiklos taisyklių ir, atitinkamais atvejais, kitų nuostatų, taikomų prekėms, kurios yra muitinės prižiūrimos.

Prekės lieka muitinės prižiūrimos tiek laiko, kiek reikia jų turimam Bendrijos prekių muitiniam statusui nustatyti, šiam statusui įgyti arba prekėms išgabenti iš Bendrijos muitų teritorijos arba joms sunaikinti.

Bendrijos prekės – tai iš Bendrijos muitų teritorijos kilusios prekės, kurių sudėtyje nėra importuotų prekių, arba toje teritorijoje į laisvą apyvartą išleistos prekės, taip pat įvairūs šių dviejų tipų prekių deriniai. Ne Bendrijos prekės – prekės, neatitinkančios Bendrijos prekėms taikomų kriterijų.

Dėl Bendrijos muitų teritorijos geografinių ribų ypatumų prekės iš vienos Bendrijos muitų teritorijos dalies į kitą gana dažnai vežamos ne per Bendrijos muitų teritoriją. Todėl labai svarbu, kad jas vėl įvežant į Bendrijos muitų teritoriją muitinei būtų pateikti įrodymai, kad prekės turi Bendrijos prekių muitinį statusą. Nustačius, kad įvežtos prekės – tai Bendrijos prekės, muitinės priežiūra joms nebetaikoma, o ne Bendrijos prekės lieka muitinės prižiūrimos tol, kol pakeičiamas jų muitinis statusas arba jos įvežamos į laisvąją zoną, padedamos į laisvąjį sandėlį, reeksportuojamos arba sunaikinamos muitinei prižiūrėti.

Į Bendrijos muitų teritoriją prekes įvežęs asmuo (tranzito procedūros vykdytojas, vežėjas, ekspeditorius) arba asmuo, prisiėmęs atsakomybę už jau įvežtą į muitų teritoriją prekių tolesnį gabenimą (pvz., vežėjas, vežantis prekes kelių transporto priemone, kuri į Bendrijos muitų teritoriją buvo įvežta jūrų transportu), laikydamasis muitinės nustatyto maršruto ir vadovaudamasis muitinės nurodymais, privalo jas per muitinės nustatytą laiką pristatyti į nurodytąją muitinės įstaigą arba į kitą muitinės nustatytą vietą arba įvežti į laisvąją zoną, arba padėti į laisvąjį sandėlį. Jeigu dėl tam tikrų nenumatytų aplinkybių prekes įvežęs asmuo negali jų pristatyti į muitinės nurodytą vietą, jis nedelsdamas turi informuoti muitinę apie susidariusią situaciją.

Muitinis statusas - tai Sąjungos prekių arba ne Sąjungos prekių statusas. Visos prekės Sąjungos muitų teritorijoje laikomos turinčiomis Sąjungos prekių muitinį statusą, nebent yra nustatyta, kad jų statusas yra ne Sąjungos prekių.

Sąjungos prekės gali būti gabenamos Sąjungos muitų teritorijoje be jokių muitinės formalumų, o tai netaikoma ne Sąjungos prekėms.

Sjungos prekės - tai prekės, priskiriamos kuriai nors iš šių kategorijų:

- tik Sąjungos muitų teritorijoje gautos prekės,
- iš trečiųjų šalių įvežtos ir į laisvą apyvartą išleistos prekės,
- prekės gautos arba pagamintos Sąjungos muitų teritorijoje iš aukščiau nurodytų prekių.

Sjungos prekės tampa ne Sąjungos prekėmis šiais atvejais:

- kai jos išvežamos iš Sąjungos muitų teritorijos, jeigu netaikomos vidinio tranzito taisyklės;
- kai joms įforminama išorinio tranzito procedūra, saugojimo procedūra arba laikinojo įvežimo perdirbti procedūra, jeigu muitų teisės aktai tai leidžia;
- kai joms įforminama galutinio vartojimo procedūra ir jos vėliau arba perduodamos valstybės nuosavybėn, arba sunaikinamos ir po jų sunaikinimo lieka atliekų;
- kai prekes išleidus jų išleidimui į laisvą apyvartą įforminta deklaracija pripažįstama negaliojančia.

Ne Sąjungos prekės tai kitos nei Sąjungos prekės. Konkrečiais atvejais prekės, gautos tik Sąjungos muitų teritorijoje, neturi Sąjungos prekių muitinio statuso, jeigu jos gautos iš laikinai saugomų prekių arba iš prekių, kurioms įforminta išorinio tranzito procedūra, saugojimo procedūra, laikinojo įvežimo procedūra arba laikinojo įvežimo perdirbti procedūra.

Ne Sąjungos prekės muitinės prižiūrimos tol, kol pasikeičia jų muitinis statusas arba jos išvežamos iš Sąjungos muitų teritorijos arba sunaikinamos.

Būna situacijų, kai Sąjungos prekės per trečiosios šalies teritoriją gabenamos iš vienos Sąjungos muitų teritorijos vietos į kitą. Kai prekės vėl įvežamos į Sąjungą, reikia muitinei įrodyti Sąjungos prekių statusą pateikiant atitinkamą muitinės dokumentą.

Pavyzdžiui, iš Ispanijos į Airiją per Didžiąją Britaniją prekės vežamos kelių transportu. Tokiu atveju vykimui per Didžiąją Britaniją ir Sąjungos prekių statuso įrodymui atgabenus prekes į Airiją reikės T2 tranzito deklaracijos. Jei prekės gabenamos konteineriniu laivu, kaip Sąjungos prekių statuso įrodymą muitinei reikės pateikti T2L dokumentą (prekėms, kurių vertė iki 15 000 Eur - sąskaitą faktūrą arba transporto dokumentą).